1893 - 1963
70-ЛІТТЯ ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
"SVOBODA", 81-83 GRAND ST.
JERSEY CITY 3, N. J.
HENDERSON 4-0237
HENDERSON 4-0807
УНСоюз: HENDERSON 5-6740
Тел.: з Ню Йорку:
BARCLY 7-4125
УНСоюз: BARCLY 7-5337

РІК LXX. Ч. 150. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го СЕРПНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 9, 1963 No. 150. VOL. LXX.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕДАВ АТОМОВИЙ ДОГОВІР НА РАТИФІКАЦІЮ СЕНАТОВІ

Вашингтон. — В четвер 8-го серпня президент Кеннеді переслав Сенатові до ратифікації договір про припинення пробних атомових експльозій, і є повна надія, що Сенат великою більшістю ратифікуватиме це порозуміння. Одночасно з текстом договору Президент пересилає ще й окреме звернення, що має 3 000 слів і вияснює цей договір між ЗДА, Великою Британією і СССР та просить Сенат, щоб його ратифікував. Згідно з цим договором мають бути припинені пробні атомові експльозії в повітрі, на землі і під водою, але не під землею. Договір підписали в Москві згадані три держави, які мають атомову зброю. Цей договір мають підписати і численні інші країни. Зможуть вони це зробити через своїх представників в столицях згаданих трьох великодержав. Ратифікаційні процедури є короткі в СССР і у Великій Британії, але в ЗДА перед дійсною ратифікацією відбувається в Сенаті переслухання. Договір почне обов'язувати аж після ратифікації. Сподіваються, що сенат ратифікує цей договір в найближчому місяці після переслухань в Сенатській Комісії Закордонних Справ та після дебат в повному Сенаті. Частина республіканців буде голосувати проти ратифікації тому, що не вірить в те, що СССР дотримає тих умов, що є в договорі. Підписування договору представниками інших країн почалося вже в четвер 8-го серпня. Перший мав підписати австралійський амбасадор сер Говард Біл. Представник Державного Департаменту заявив, що з усіх 114 держав у світі цей договір підпишуть 102 або 105 країн. Не підпише цього договору Франція, бо президент де Голь веде самостійну атомову політику. Не підпишуть договору ще такі держави: комуністичний Китай, Куба, Північна Корея і Північній В'єтнам. Західня Німеччина підпише договір тільки тоді, коли дістане запевнення, що у зв'язку з підписуванням договору не буде ствердження того, що Східня Німеччина — це самостійна країна. Переслухання в Сенатській Комісії Закордонних Справ почнеться в понеділок 12-го серпня. Як перший зізнаватиме державний секретар Дін Раск і секретар оборони Роберт МекНамара. Раск і голова Сенатської Комісії сенатор Дж. В. Фулбрайт мають в неділю прибути з Москви. Інші члени сенатської делеґації, що їздили до Москви, вернулися до столиці в середу 7-го серпня. Сподіваються, що за ратифікацію будуть віддані від 75 до 80 голосів. До ратифікації треба більшости двох третіх голосів. Республіканці не будуть надто гостро поборювати договору, коли його підтримують шефи оборонних сил та більшість науковців.

Новонароджений син Президента хворий, його перевезли до Бостону

Бостон. — 7-го серпня дві минути перед 12-ою годиною вполудне в шпиталі летунської бази коло Кейп Коду Массачусетс, пані Кеннеді народила в Овтісі другого сина якого скоро охрестили, бо немовля прийшло на світ 5 і пів тижня передчасно і мало труднощі з віддиханням. Хрестив дитину римокатолицький священик в Овтісі о. Джан Скейгілл. Дитя дістало імена: Патрик Бувіє Джозеф. Перше ім'я від свого прадіда Патрика Джозефа Кеннеді, друге — це є дівоче прізвище матері, а третє до свому дідусеві, колишньому амбасадорові Джозефові Патрикові Кеннеді. Немовля важило після народження 4 фунти і 10.5 унції і було довге на 17 цалів. Зараз після народження прибув до шпиталю президент Кеннеді, якого телефонічно повідомлено про несподівану подію. Дружина Президента почувається добре, а новонародженого сина лікарі наказали відвезти амбулянсом до шпиталю в Бостоні, де є кращі умовини для немовлят — передчасно народжених. Президент відлетів до Бостону, щоб бути близько дитини та порадитися лікарів-фахівців від передчасно народжених немовлят. Лікарі в дійсності ще не знають, на яку недугу нездужає дитя, бо правдиву діягнозу можна буде поставити за три-чотири дні. Президент ночував із середи на четвер в Бостоні в готелі. В четвер він відвідає дружину, а пізніше виїде до Вашингтону. Пані Кеннеді мала труднощі при народженні своїх перших двох дітей: 5.5-річної Каролайни та півтретярічного Джана молодшого, які також були народжені за допомогою цісарського розтину. Син Джан також народився був передчасно майже один місяць. Пані Кеннеді відвідали її мати та сестри пана Президента. Перед від'їздом до шпиталю п-і Кеннеді відвідала свого свекра, колишнього амбасадора Джозефа Кеннеді та своїх шваґрових. Після того вона їхала греблею так із чверть милі, але як почула болі, зателефонувала до лікарки Президента д-р Дженет Тревелл, яка перебувала в Гаяннiс Порті. Аґент секретної служби відвіз пані Кеннеді до гелікоптера, звідки за 10 мінут була в шпиталі летунської бази в Овтісі. Там з'явився лікар - акушер д-р Джан В. Волш, який перебував у Гаяннiс Порті від 15-го липня.

В АМЕРИЦІ

• **Представник ЗДА** на Міжамериканській Конференції Міністрів Освіти асистент державного секретаря в справах освіти Лушіюс Д. Беттел домагався, щоб латинські американські країни більше уваги присвятили справам освіти, бо від освіти залежить також розвиток економіки. Деякі країни не могли навіть скористати з американської допомоги для піднесення освіти, нарікав американський делеґат на цій конференції, що відбувається в Боґоті, Колюмбія.

• **Департамент Оборони** повідомив, що в жовтні цього року треба буде 17 000 рекрутів для армії. Інші роди зброї: фльота, летунство, морська піхота не потребують покликувати рекрутів, бо мають доволі добровольців.

• **Преса повідомляє** про те, що дружина судді Найвищого Суду ЗДА Вілліяма О. Даґлеса не турбується тим, що з нею розвівся кілька днів тому її чоловік, бо день після його шлюбу і вона одружилася. Суддя Даґлес має 64 роки і одружився 5 серпня з 23-річною панною Джовн Мартин, а його 46-річна розведена дружина вийшла за розведеного адвоката. Суддя Даґлес є членом Найвищого Суду ЗДА від 1939 року. Він є автором 15-ох книжок, головним чином описів подорожей, бо суддя любить подорожувати. Пані Даґлес вийшла заміж за адвоката Роберта Айхгольца. Вона розвелася 31-го липня. Темпо американське.

• **Злочинний світ** оголосив, що дасть $100,000 нагороди тому, хто вб'є Джозефа Валячі, який, відбуваючи досмертну кару ув'язнення, виявляє аґентам Федерального Бюра Інвестиґацій таємниці секретного синдикату злочинців. Представники Департаменту Справедливости заявили, що вони оберігатимуть особу Валячі і не дозволять, щоб злочинці його вбили.

Гаїтянський уряд повідомляє про невдачу інвазії, повстанці заперечують

Гаїтянський амбасадор до Вашингтону Фери Баґіді (посередині) обвинувачував на сесії Організації Американських Держав у Вашингтоні Домініканську республіку у збройній агресії на територію Гаїті і вимагав негайного засудження домініканського уряду. На фото: представник Гватемалі Хозе Л. Мендоза (зліва) і представник Ель Сальвадору Армандо Інтеріано (з правого боку) слухають доказів Баґіді.

Вашингтон. — Згідно з одержаними тут повідомленнями гаїтянського уряду, урядовим військам повелося розбити повстанські збройні сили, що висадилися були на північному побережжі острова Гіспаньйола і почали були наступ на дальші області Гаїті. В урядових комунікатах стверджується, що повстанців розбито і що багато з-поміж них убиті або втекли на територію Домініканської республіки. Подаючи такі повідомлення уряд президента-диктатора Дювальє стверджує водночас, що керівника інвазії ген. Леона Кантава немає ні між убитими, ні між полоненими. З інших домініканських джерел відомо, що в Західньому Гаїті висадилася нова група повстанців. Повстанські кола із свого боку заперечують рішуче повідомлення про поразку їхніх збройних сил і невдачу інвазії. Докладніших даних про ситуацію в Гаїті немає й у Вашингтоні визначують її як плинку. Представник гаїтянського режиму Роберт Теар виступав у середу 7-го серпня знову на надзвичайному засіданні Організації Американських Держав й обвинувачував Домініканську Республіку у підтримуванні гаїтянських повстанців і в намаганнях повалити уряд президента Дювальє. З інших джерел повідомляють, що генералові Кантавові і його збройним силам вдалося відступити без більших втрат і що метою повстанців не було виконення режиму президента Дювальє, а тільки спроба спричинити йому чимбільше труднощів.

Летунство потребує і керованих ракет і бомбовиків — твердить генерал О'Доннелл

Гонолюлю, Гавайські острови. — Летунський ас другої світової війни генерал Еммет О'Доннел, який має 35 років військової служби і переходить вже на пенсію, заявив, що летунська оборона мусить бути збалянсована та складатися не тільки з далекосяжних керованих ракет, які ще не були випробовані у війні, — але і пілотних бомбовиків та літаків, які вже під час другої світової та Корейської війни виявили, до чого вони є здібні. Генерал О'Доннелл сказав: Ми не смімо допустити до того, щоб мати тільки самі далекосяжні ракети в теперішній добі, — бо ще є конче потрібні і пілотні літаки. На думку цього генерала справа збалянсування бомбовиків і ракет є дуже важлива і її треба розважливо розв'язувати.

Ґолдвотер відповідає Рокефеллерові; закликає республіканців до згоди

Вашингтон. — Сенатор-республіканець із Арізони Беррі Ґолдвотер в пресовому інтерв'ю відповів на недавні закиди нюйоркського губернатора Нелсона А. Рокефеллера, який оскаржував його в тому, що стоїть близько до крайніх правих політиків. Ґолдвотер казав, що Рокефеллер послуговується „тактикою демократів", які зараховують сенатора до правих політиків тому тільки, що деякі праві організації не виступають проти Ґолдвотера. Рокефеллер казав недавно, що він не буде підтримувати Ґолдвотера як кандидата на президента в 1964-му році тому, що арізонський сенатор є „в'язнем крайніх правих політиків". Сенатор Ґолдвотер заявив, що він не може відповідати на такий закид Рокефеллера, яким послуговуються демократи. „Я вірю в партійну єдність. В партії можуть вестися дебати на різні теми, і можуть бути різні погляди на окремі проблеми, але не виходить на добро партії те, що її провідники нищать себе таким способом". І Рокефеллер і сенатор Джевітс, казав Ґолдвотер, повинні точно з'ясувати закиди проти нього, бо загальна фраза про „праві політичні кола" — нічого не з'ясовує. Ґолдвотер казав, що він є проти і крайніх лівих і крайніх правих політичних програм.

Кубинських втікачів розселюють по всіх стейтах

Маямі, Флорида. — Директор Кубинського Допомогового Центру Артур Лейзелл повідомив, що тепер почалося розміщення кубинських втікачів по всіх стейтах, бо досі вони найрадніше затримувалися на Флориді, звідки найближче було б їм вертатися додому. В останніх двох місяцях зареєстровано на Флориді 3 400 втікачів, в тому 3 000 новоприбулих з Куби, а переселили з Куби разом всіх 41 150 втікачів. Переселені втікачі дістають допомогу при переселенні і в більшості дають собі раду на цих місцях поселення та не потребують дальшої допомоги. Від початку цього року до Маямі прибули 10 400 кубинських втікачів. Число всіх втікачів зареєстрованих від початку 1961-го року, — становить коло 167 000. Коло 64 000 розселилося по різних стейтах ЗДА. Досі ще мало б бути на Флориді коло 100 000 кубинців, але з того яких 20 000 живуть там довший час і не є втікачами від режиму Кастра. Згідно з найновішими даними у ЗДА живуть тепер 234 000 кубинців, але численні з них не є політичними втікачами внаслідок останніх подій.

Раск відвідав Ленінград і полетів на Крим до Хрущова

Москва. — Державний секретар Дін Раск відвідав в минулу середу Ленінград. В його товаристві знаходились його дружина, кол. амбасадор в Москві Лювеллин Томпсон і теперішній амбасадор Фой Колер з дружинами та Аркадій Соболев і Анатолій Добринін. Вони оглядали Зимовий палац, Смольний Інститут й інші т. п. ленінградські місця. Дін Раск переночував у Ленінграді та на четвер мав замовлений літак, щоб полетіти ним над Чорне море на зустріч з Хрущовим. Він буде гостем Хрущова два дні, під час яких будуть продовжуватись розмови, розпочаті в Москві між державним секретарем Раском та совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком. Тим часом, під час неприявности в Москві Раска, ті розмови продовжував британський міністер закордонних справ лорд Гюм. Він перевів у середу 7 серпня двогодинну нараду з Громиком, під час якої були обговорювані ситуація в Ляосі, вимаганий Совєтами східньо-західній пакт безпеки і проєкт встановлення контрольних військових пунктів в Німеччині. За газетними твердженнями — Громико в усіх справах або не хотів відповісти ясно і дати будь-яке приречення, або не знав, що відповісти і давав викрутні відповіді. Це стосувалось, наприклад, запиту, які будуть правні наслідки для Західнього Берліну у випадку підписання східньо-західнього пакту безпеки, та як собі Совєти уявляють оті військові обсерваційно-контрольні пункти, яка була б їх компетенція і чому саме вони мали б бути тільки на німецькій території. Взагалі, стверджують західні коментатори, оті московські розмови виявляють, що обидві сторони не дуже квапляться до приймання будь-яких конкретних постанов в будь-яких дальших справах, що становлять предмет спорів в сучасній холодній війні. ЗДА й Британія не хочуть в'язатись ніякими заявами поки не переведуть докладних розмов з своїми союзниками з НАТО, а большевики займуть передусім полемічною сваркою з китайськими комуністами і чекають на ратифікування московського договору про припинення атомових експериментів американським Сенатом та королевою Єлисаветою. Лорд Гюм промовляв теж коротко через совєтську телевізію, запевняючи про добру волю Заходу та поручаючи терпеливість. У плянах державного секретаря Діна Раска зайшла та зміна, що коли він в суботу відлетить з Криму, то в поворотній дорозі до Америки зупиниться в столиці Західньої Німеччини Бонні, щоб у розмовах з канцлером Конрадом Аденауером і міністром Гергардом Шредером розвіяти німецькі сумніви щодо атомового пакту.

ЗДА заспокоять Німеччину щодо політичних наслідків атомового пакту

Бонн. — Західньо-німецький міністер закордонних справ Гергард Шредер передав шарже д'аффер американської амбасади Мартінові Гілленбрандові суґестії щодо такої заяви американського Уряду, яка заспокоїла б острах Західньої Німеччини, що підписаний в Москві атомовий договір доведе до скріплення міжнародного престижу Східньої Німеччини. Державний секретар Дін Раск буцім-то обіцяв Західній Німеччині, що він складе на форумі сенатської Комісії для закордонних справ таку заяву, яка розвіє всі західньо-німецькі сумніви, які покищо кажуть їй стриматись від приступлення до того московського пакту. Західня Німеччина лякається, що приступлення до того пакту Східньої Німеччини поставить її, Східню Німеччину, на однаковий рівень з іншими сиґнаторями того договору. Державний секретар Дін Раск буцім-то має заявити, що ЗДА не приймуть до відома совєтського повідомлення, що Східня Німеччина зголосила в Москві своє приступлення до атомового договору, та що ЗДА не погодяться на участь Східньої Німеччини в будь-якій майбутній конференції сиґнаторів того договору.

Рада Безпеки ОН рішила частинні санкції проти Південної Африки

Об'єднані Нації. — Гана, Марокко і Філіппіни зголосили на Раді Безпеки Об'єднаних Націй резолюцію, яка вимагала проголошення „бойкоту всіх південно-африканських виробів та припинення експорту до Південної Африки стратегічних матеріялів безпосередньої військової вартости". Крім того у тій резолюції вимагалося, щоб „усі держави припинили надалі продаж і висилку до Південної Африки зброї, амуніції всякого роду та військових авт". Резолюція азійсько-африканських членів ОН стверджує, що расова політика Південно-африканського Союзу є суперечна принципам чартеру Об'єднаних Націй. Вона закликає Південну Африку припинити дискримінацію у відношенні до своїх власних громадян та звільнити політичних в'язнів. В останній точці резолюції поручається Генеральному Секретареві ОН скласти звіт про наслідки тієї резолюції до 30 жовтня ц. р. Частина азійсько-африканських держав сприяє ідеї виключення Південно-африканського Союзу з Об'єднаних Націй, а підтримав їх совєтський амбасадор Микола Федоренко у великій промові у Раді Безпеки в минулий вівторок. Остаточно, в середу 7 серпня Рада Безпеки прийняла 9 голосами, включно з голосом ЗДА, рішення про припинення продажу Південній Африці зброї, зате відкинула пункт щодо торговельного бойкоту Південної Африки, як теж проєкт щодо виключення її з ОН.

Проф. Меннінґ виголосить доповідь для учасників Курсу Українознавства на Союзівці

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — Професор Кларенс А. Меннінґ, видатний американський знавець української історії і літератури й автор багатьох книжок про Україну, її історію і культуру, виголосить в суботу 10 серпня цього року спеціяльну лекцію для учасників Курсу влаштовуваного на Союзівці Українським Народним Союзом Курсу Українознавства. Темою доповіді проф. Меннінґа буде роля Лесі Українки в розвитку української літератури й місце тієї літератури між літературами інших слов'янських народів. Слухачами доповіді проф. Меннінґа будуть не тільки учасники Курсу Українознавства, але також численні гості. В рямцях цього курсу передбачені також доповіді професора д-р Романа Смаль-Стоцького, проф. Лева Добрянського та ін.

• **Професор славістики** у Висконсинському університеті Томас Шов назвав „нонсенсом" совєтське твердження, що він старався намовити до шпигунства совєтського юнака. В 1958 році проф. Шова видалили були з СССР нібі за шпигунську діяльність, хоч він хотів зробити знимку дому, в якому жив російський поет Пушкін.

ПЕЙПІНҐ БУЦІМ-ТО ШУКАЄ ЗАМИРЕННЯ З АМЕРИКОЮ

Варшава. — В середу 7-го серпня ц.р. американський і комуно-китайський амбасадори в Польщі перевели три і півгодинну конференцію. Її зміст строго засекречений. Однаково американський амбасадор Джон Мурс Кебот, як китайський амбасадор Ванґ Пінґ-нан узагалі зіґнорували всі запити журналістів, за винятком ствердження, що наступна зустріч тих амбасадорів визначена на 11 вересня ц.р. Це була вже 118-та з черги їхня зустріч, почавши від 1955 року, у висліді Женевської конференції про Індокитай з 1954 року. Однак до цього часу ті зустрічі тривали найбільше годину до півтори і відбувались за стереотипним взором: американський амбасадор вимагав звільнення американців, в'язнених в Китаї, або жадав, щоб комуністичний Китай відмовився від засобів сили у вирішуванні міжнародних спорів, — китайський амбасадор або не давав ніякої відповіді, або давав відмовну-викрутну та з свого боку вимагав відкликання американських військ з Формози, яку нібі американці „окупували". Зустрічі тих амбасадорів все ж продовжувались, як одинокий безпосередній дипломатичний контакт між ЗДА й комуністичним Китаєм. Остання така зустріч відбулася 17 квітня ц.р. Зустріч в минулу середу була найдовша за останніх 8 років і тому породила негайні здогади, що вона переступала межі формалістики і стосувалась важливих актуальних справ. За твердженням деяких коментаторів, комуністичний Китай нащупує ґрунт, чи не можна б направити взаємини з З'єдиненими Державами. Хоч офіційна комуно-китайська пропаґанда продовжує лаятись проти „американських імперіялістів", зокрема у зв'язку з підписанням у Москві договором про частинне припинення ядрових експериментів, проте загострення взаємин між Пейпінґом і Москвою могло б продиктувати Пейпінґові зміну тактики у відношенні до Вашингтону — в напрямку відпруження відносин. Відомо, що китайські комуністи мають нині вирішний вплив у Північному В'єтнамі і в Ляосі, — існує дуже багато пунктів, де зміна політики Пейпінґу могла б вплинути на відпруження американсько - пейпінґських взаємин — стверджують західні обсерватори.

Китайські комуністи бачать тепер більшу загрозу атомової війни, як раніше

Токіо. — Комуно-китайський прем'єр Чу Ен-лай заявив у своєму зверненні до опанованого комуністами 9-го міжнародного з'їзду проти атомової зброї в японському місті Гірошімі, що „небезпека атомової війни, замість зменшитись, тепер ще зросла". Він назвав підписаний в Москві атомовий договір „трюком американських імперіялістів" і таврував Америку, яка нібі „продовжує стосувати у відношенні до світу атомовий шантаж". На тому антиатомовому з'їзді в Гірошімі прийшло до гострої виміни слів між китайськими і російськими комуністами. Совєтський делеґат, політичний редактор „Правди" Ґеорґій Жуков, закинув китайським комуністам, що китайська опозиція проти московського атомового договору практично означає те, що китайські комуністи сприяють затруюванню повітря радіоактивним елементом. — Роздор між російськими і китайськими комуністами позначився теж на великому зібранні, що його китайський уряд уладив в Пейпінґу на честь приїхавшого туди з відвідинами прем'єра Сомалії Абідрашіда Алі Шермарке. Коли заступник посадника Пейпінґу Ван Лі сказав у своїй промові, що Совєти „продають інтереси світового миру" — вийшов із залі совєтський амбасадор Степан Червоненко, а за ним вийшли амбасадори Східньої Німеччини й інших сателітів.

Сирія і Ірак нараджуються над єдністю в арабському світі

Бейрут, Ливан. — До столиці Іраку Багдаду прибула в минулий вівторок делеґація від сусідньої Сирії, яку очолює сирійський прем'єр Саляг ель-Бітар. Напередодні її приїзду довгу телефонічну розмову перевели президент Іраку Абдель Салям Ареф та „сильний муж" Сирії, президент її так званої Революційної Ради, ген. Амін ель-Гафез. Ціллю тієї конференції є призадуматись над дальшою ситуацією в арабському світі після того, як президент Об'єднаної Арабської Республіки Гамаль Абдель Нассер зірвав умову з 17 квітня ц. р. про федерацію цих трьох названих арабських держав. Те зірвання умови прийшло 23 липня ц. р., в 5 днів після невдачі спроби військового перевороту в Сирії, зробленої гуртом фанатичних „нассеритів". В Сирії й Іраку стоїть при владі націоналістична партія Баат, яка бажає собі тісного зв'язку з Об'єднаною Арабською Республікою, але на базі „рівности" всіх членських держав, а не підпорядкування всіх диктаторській владі Нассера. Через те й Нассер зірвав ту федераційну умову.

У СВІТІ

• **Болгарський міністер хліборобства** Марін Вацков, який вгощав американського секретаря рільництва Орвіла Фрімана, менше цікавився хліборобськими проблемами, а більше атомовим договором, підписаним в Москві. Болгарія зацікавлена в пожвавленні торговельних взаємин з ЗДА.

• **Японська поліція** арештувала в Токіо президента японського торговельного концерну Талакатсу Шіноду, зараз, як він приїхав із Сінґапуру, внаслідку скарги, яку до японського консуляту в Ню Йорку зголосила одна американська фірма, що в скриньках того японського концерну був — замість замовлених радіоапаратів і записувачів — попіл.

• **У Південному В'єтнамі** американські військовики-інструктори разом із південно-в'єтнамськими вояками робили свідомо такі рухи на південому півострові Камав, щоб спровокувати комуністичних партизанів до засідки. Вдаючи, що вони відходять, американці водночас зробили засідки, в які попались партизани. Комуністи заатакували силою 200 вояків. Із них згинуло в бою 20.

• **Східньо - німецький прем'єр** Вальтер Ульбріхт, надзвичайно зацікавлений ходом американсько-совєтських нарад у Москві, виїхав з дружиною „на ферії" над Чорне море, щоб там відвідати Хрущова і переконатись, чи Москва надалі опікується східньо - німецькими комуністами, чи готова продати їх за ціну згоди з Заходом.

• **Південні корейці здивовані**, що американські кореспонденти зняли великий галас з приводу останніх наскоків північно - корейських комуністів в здемілітаризованій зоні і на південь від неї. Корейці не вірять, наче б китайські комуністи дозволили тепер північно - корейським підвладним затіяти нову війну, до якої Китай тепер не приготований — всупереч усьому крикові, що його вони роблять у своїй полеміці з большевиками.

• **В Західній Німеччині** було в липні 160 000 безробітних, що становило ½% затруднених в тій країні. Літом цього року число безробітних в Західній Німеччині зменшилось на 6 000 з уваги на сільсько - господарські роботи та сезонові роботи для середньошкільників і студентів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders висилати на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

„Дальші кроки"

Як „перший крок до миру" схарактеризували однаково американські й совєтські державні керівники підписаний минулого понеділка у Москві атомовий договір, заповівши відразу, що за тим першим кроком прийдуть „дальші кроки". Державний секретар Дін Раск навіть ствердив, що ввесь атомовий договір був би безвартісний, якби на ньому скінчилось і якби він не став — за словами британського міністра лорда Гюма — тією першою ластівкою, за якою має прийти весна.

Саме тепер у Москві Раск, Гюм і Громико пробують ставити оті дальші кроки на шляху до поліпшення міжнародної ситуації, чи — вірніше — намацують ґрунт, на якому можуть бути поставлені ті кроки. І щойно в оцих теперішніх розмовах з Андреєм Громиком та Нікітою Хрущовим виявиться, чи варто було маніфестувати свій оптимізм і — навіть — називати московський атомовий договір „переломовою історичною подією", поки ще в реальній міжнародній ситуації насправді не зайшло ніякої зміни. Добре бодай сталося, що, поруч із такими оптимістичними заявами, обережно висловлювано застереження. Повідомлення західніх кореспондентів з Москви про перший день нарад двох названих вище західніх міністрів закордонних справ аж надто підкреслюють сумніви у реальній вартості політичних наслідків атомового договору. Якщо ті повідомлення й надалі матимуть той самий дух, то можна припускати, що на місце рожевого оптимізму прийде знову сірий песимізм.

Річ у тім, що для дійсного міжнародного відпруження і дійсного наближення до тривкого миру треба зміни совєтського становища в кількох кардинальних справах, що становлять корінь перманентної холодної війни. На першому місці стоїть, очевидно, відмова Совєтського Союзу від місійної цілі комунізму — опанування світу. Відомо, що Дж. Ф. Кеннеді слушно вимагав цього від Хрущова на зустрічі з ним у червні 1961-го року в Відні — без ніякого успіху. З окремих конкретних справ на першому місці стоїть справа признання німцям права самовизначення. Тому, що в практиці воно виявилося б напевно об'єднанням Німеччини на базі демократичного устрою, при чому протягом ночі було б зліквідоване штучно настановлене комуністичне правління в совєтській зоні Німеччини, Хрущов нізащо на це не погодиться, а — навпаки — вимагає „довічного" леґалізування поділу Німеччини з визнанням „суверенної" Східньої Німеччини. Щодо Берліну Громико знову пригадав концепцію перетворення західньої його частини в здемілітаризоване „вільне місто", без ніяких змін у східній частині міста. Большевики далі настоюють на підписанні пакту неаґресії між західнім міждержавним бльоком, Північно - Атлантійським Союзом (НАТО) і комуністичним бльоком, державами Варшавського пакту. Такий пакт неаґресії був би насправді тільки міжнародним визнанням того стану, що постав в Европі внаслідок совєтських завоювань зброєю і підступом.

Західні коментатори слушно звертають увагу на те, що в ставленні отих „дальших кроків до миру" треба передусім виміркувати, яка властиво ціль всієї совєтської нової тактики. Чи Хрущов прийшов до висновку, що Захід уже дозрів до капітуляції, якою було б прийняття його рецептів на „мир"? Який глузд підписувати „пакт неаґресії", коли до цього часу єдиним аґресором була і потенціяльним аґресором залишається Москва?! Якщо дійсно Хрущов не рішений видатно поступитись, то з усіх „дальших кроків" до миру вийде великий блеф.

131-ша революція в Гаїті

Невелика середньоамериканська країна Гаїті, що займає західню частину острова Гіспаньйоля, розташованого в області Карібського моря, привернула знову, коли рийсь там із черги раз, увагу світової й особливо американської опінії. Інвазія повстанських збройних сил, здебільша колишніх вояків гаїтянської армії, започаткована противниками диктаторського режиму гаїтянського президента Дюваліє в кількох місцях північного побережжя, здобуває не тільки ґрунт під ногами, але й підтримку вояцтва режимної армії та гаїтянського селянства.

Гаїті — країна, з територією в 10 714 кв. миль, нараховує за статистичними даними ОН з 1961-го року 4 233 000 населення, здебільша негритянського походження, що говорить французькою мовою або французько - гаїтянським діялектом. Відкрита Колюмбом 1492-го року, ця країна від 1677-го року була французькою колонією, в 1804 році, після повстання проти французьких поневолювачів, здобула незалежність і в 1820-му році стала республікою. Однак, досягнена незалежність не причинилася до стабілізації в цій частині острова Гіспаньйоля. Країною потрясали повстання проти кожночасних гаїтянських урядів, бунти війська і населення. Безупинний стан політичного неспокою в Гаїті, що робив цю республіку запальним вогнищем для всієї Середньої Америки, примусив ЗДА в 1915-му році зайняти цю країну і вдержувати її під збройною окупацією аж до 1934-го року. Але й після встановлення американцями ладу в цій країні неспокої не припинилися, диктаторські режими чергувалися з військовими хунтами, поки не встановив тут міцної диктаторської влади, утримуваної поліційним терором, обраний 1957-го року президент д-р Франсуа Дюваліє, який по упливі своєї 6-літньої каденції, проти волі населення і незгідно з конституцією, залишився далі на становищі президента.

Диктаторські й терористичні методи президента Дюваліє стали, зараз же після його приходу до влади, причиною глибоких ферментів серед населення, що виявилося в пасивному й активному резистансі політичних партій, війська і свідоміших кіл селянства. Та усі ці спроби привернути в країні владу, базовану на законах і конституції, не дали ніякого висліду, хіба той, що кожночасні учасники опозиції або попадали в тюрму, або мусіли виходити на еміґрацію.

Останніми роками, особливо ж з часу, як Дюваліє залишився самовільно на президентському пості, посилилася діяльність гаїтянської еміґрації в ЗДА, в сусідній із Гаїті Домініканській Республіці та в інших країнах Західньої гемісфери. Ця діяльність і знайшла свій вияв у новій революції, веденій колишніми гаїтянськими військовиками під проводом генерала Кантава, що свого часу внаслідок репресій мусів еміґрувати з Гаїті. Нараховує „армія" ген. Кантава всього яких 500 вояків, але це не має рішального значення, бо в історії Середньої Америки були успішні революції, започатковувані куди меншими збройними силами.

В історії Гаїті теперішня революція — сто тридцять і перша з черги. Ведена вона не крайніми, а поміркованими, демократичними елементами, і, якщо б їм вдалося здобути перемогу, тоді в цій малій країні була б встановлена влада, базована на пошануванні законів і конституції, і вона могла б ввійти в американську спільноту держав як один із її корисних членів. Тому з такою симпатією ставляться до теперішніх подій в Гаїті і американські урядові кола, і уряди інших американських держав.

О. Жданович

РЕАЛІЗМ І МРІЙНИЦТВО ДЕ ҐОЛЯ

Париж. — Так окреслює французька, прихильна де Ґолеві, преса зміст його відповідей на останній пресовій конференції, що відбулася 29-го липня цього року. Головний редактор правого щоденника „Фіґаро" так закінчує свій коментар до заяв де Ґоля:

„Дивна мішанина реалізму й мрійництва, яка змушує нас після кожної подібної конференції порівнювати Голову Держави або до того грецького героя, що уявляв у своїх обіймах сестру Зевса, а тримав лише хмару, або до французького селянина, який міцно стоїть двома ногами на землі й дивиться проникливим, іронічним та застерігаючим оком на драматичні події нашої доби".

І справді, ще раз побачили 900 журналістів людину велику й самотню, яка говорить з батьківською поблажливістю про найбільші потуги і з такою ж поблажливістю — про „сусту великих подій". Цьому батькові все ясно, настільки ясно, що він навіть не дивується, що іншим нічого не ясно: подурійте, дітки, врешті побачите, що я маю рацію, і тоді зрозумієте, що шуміли ви без причини...

Журналісти ставили де Ґолеві питання, починаючи від зовнішніх справ, бо вважають їх найважливішими. Він відповідав з кінця, вважаючи внутрішні французькі справи за вихідну точку для аналізи міжнародної політики. І вже в цьому є реалізм і мрійництво. Реалізм, бож політика спирається на факти; мрійництво, бо не всі факти французького життя в стані змінити біг історії світу.

Годі відмовити слушности де Ґолеві, коли він каже, що часи міняються, і з цих змін слід робити висновки. Це правда, тепер не 1945-ий рік, коли вся Европа була знищена, а Франція упокорена й зруйнована. ЗДА мали тоді атомовий монополь і слушно вважали себе ґарантом безпеки вільного світу. Тепер Европа, а з нею Франція, вийшла на кін історії як нова сила. СССР розпоряджає не тільки нуклеарними бомбами, але й ракетами, якими ті бомби може скинути на основні нервові центри ЗДА. В цій ситуації ЗДА не можуть бути єдиним ґарантом безпеки Европи, бож мусять в першу чергу думати про власну безпеку. Тому — Франція хоче мати свою атомову бомбу.

Це правильно, але чи французька атомова бомба оборонить Европу? На це відповідає де Ґоль: знаю, що ні, алеж є ще американська допомога... Якщо Европа хоче бути зовсім самостійною, то чому має надіятися на американські жертви? — питали де Ґоля. На це він не вважав за потрібне відповідати, хоч підкреслив, як важко для ЗДА втримувати доцьогочасну допомогу різним державам і континентам.

Правильно каже де Ґоль, що Европа будується, Франція знову виростає на велику потугу. І з цим ЗДА слід рахуватися. Але не каже він, що маємо вже досвід саме ЗДА, які зрозуміли, що при всьому багатстві не можна бути ізольованим. Де Ґоль же готовий ізолюватися в світі, який не визнає ізоляції. Потуга Европи й Франції росте саме завдяки господарській виміні, завдяки тому, що ЗДА уможливили їм старт.

Переговори в Москві? — Суєта. Цей договір нічого не змінює. І це правда. Але сказати, що нічого сутнього не станеться, поки Франція, а властиво він — де Ґоль, не подасть наприкінці цього року свого проєкту роззброєння, це значить схилятися від реалізму до мрійництва. Заявити, що про ідеологічні розходження між Москвою і Китаєм не доводиться говорити, бо комуністичної ідеології не існує — це також мрійництво.

У відповідях де Ґоля було багато блискучих місць. Він бо не тільки великий політик, але й великий письменник, мистець слова і актор. Але по суті в них не було нічого нового. Проте, не можна сказати, що він собі кпить із журналістів. Бож на парляментарній сесії, яка закінчилася за два дні перед пресовою конференцією, він не склав ніякої заяви. Для нього форум преси далеко важливіший, як форум власного парляменту.

Великий і самотній — слушно кажуть про де Ґоля. Але самотність його не є такою доброю прикметою, як велич. І для нас він служить прикладом, як певних справ не треба ставити — ні в особистій площині, ні в загальній. Що з того, що він має геніяльні думки й єдино правильні? З самих думок нічого не приходить. Їх треба ще вводити в життя. Хто може признати рацію де Ґолеві, коли він має ґеніяльні думки, а їх навіть не висловлює тому, що інші мають менш ґеніяльні?

Неправильний шлях московських переговорів? Ми, українці, можемо бути з цим згідні. Правильний його погляд, що СССР це сьогодні найбільша колоніяльна імперія, яка, почуваючи себе загроженою збоку Китаю, з яким має спільний 3 000-кілометровий кордон — підписує договір без значення. Але ці ґеніяльні думки ми, українська еміґрація, висловлювали вже не знати скільки разів. І що з того? Далеко більші були б наслідки, коли б де Ґоль почав битися за свої думки на міжнародному форумі. Але він не б'ється. Він вважає все суєтою. Нехай собі інші хвилюються, йому вистачить правильного — бачення!

Годі нам з цим погодитися. І багато французів з цим не погоджуються. А тому повертаємося до думки, висловленої в попередньому дописі: де Ґоль стоїть перед найбільшими трудношами. Восени почнеться проти нього кампанія, в якій не абияке значення матиме постава великих потуг до Франції.

КОЗАЦЬКІ МОГИЛИ...

Козацькі могили високі —
Незгасні вулкани Вкраїни.
Стікають пшеничні потоки
Із їх польової вершини.

В могилах похована мука —
Дідів перемолоті кості,
В могилах — кайдани онука,
Обірвані в праведній злості.

З сльози проростає зернина
І колосом зірку черкає —
В розливі пшениць потопає
Вулканна моя Україна.

ІВАН ДРАЧ

Валерій Остапенко

ВОЄННА ТЕОРІЯ МАО ТСЕ-ТУНҐА

В совєтсько - китайських ідеологічних розходженнях значне місце займає питання: можна чи не можна уникнути війни з капіталістичним світом? Саме в цьому питанні особливо наглядно виявляється відхід Хрущова від Леніна.

Ленін цілком ясно говорив: поки існує імперіялізм, існуватимуть і імперіялістичні війни.

Хрущов та його ідеологічні колеґи, ставши на шлях ревізіонізму марксистсько - ленінської догми, заявляють, що від часів Леніна ситуація в світі змінилась, і мирне співіснування між країнами з різними політичними й економічними системами стало не лише можливим, але й конечним. Звичайно, каже Хрущов, таке мирне співіснування не означає припинення боротьби між капіталізмом і соціялізмом. Мова йде лише про зміну тактики: перемога комунізму, запевняє Хрущов, прийде не так, як цього сподівався Ленін, тобто не внаслідок кривавих воєн, а внаслідок перемоги соціялізму на економічному фронті.

Дещо іншої думки Мао Тсе-тунґ. Ставши найвидатнішим марксистським теоретиком сучасности, він не вірить у можливість мирного співіснування з „імперіялістами". Власне, не виступаючи проти самої тези про мирне співіснування, Мао розмежовує співіснування між окремими народами або представниками сил світу і між капіталізмом та соціялізмом, буржуазією та пролетаріятом. Погоджуючись з першим, він абсолютно заперечує друге. Звідси виходить, що спір у цьому питанні виливається, по суті, в спір про інтерпретацію, і як Совєтський Союз, так і комуністичний Китай не перестають готуватися до війни.

У Китаї така підготова ведеться згідно з воєнною доктриною Мао Тсе-тунґа, яка має багато спільного із давно вже дискваліфікованою в Совєтському Союзі воєнною доктриною Сталіна. І та й друга стверджують у війні пріоритет ідеологічних і клясових закономірностей перед закономірностями суто політичного порядку. І та й друга передбачають перемогу не краще озброєної, а проґресивнішої своєю клясовою свідомістю армії.

Маємо всі підстави думати, що совєтські воєнні фахівці — прихильники засади добре озброєної армії, але рівночасно вони вважають, що коли в майбутній війні обидва противники застосують атомову зброю, то в такій війні переможця не буде.

У журналі „Международная Жизнь" (жовтень 1962) була надрукована стаття генерал - майора Таленського, в якій автор приходить до таких висновків:

а) Проти атомового нападу нема і не може бути жадного захисту;

б) Несподіваний удар не ґарантує перемоги в такій війні, бо противник буде в стані завдати контрудар, який може виявитися для нападника смертельним;

в) Принцип Клявзевіца: „війна є продовженням політики іншими засобами" — застарів. Війни в наш час можуть бути лише засобом самогубства.

Одночасно в Пейпінґу вийшов четвертий том повної збірки творів Мао Тсе-тунґа, в основному присвячений тактичним та стратегічним проблемам, які стоять перед китайською компартією. Китайська преса відзначила його незчисленною кількістю захоплених коментарів, а партійний офіціоз „Женьміньжібао" з цього приводу вмістив статтю міністра оборони Лін Пяо, який, між іншим заявляє: „Матеріяльній атомовій бомбі імперіялізму ми протиставимо атомову бомбу духа — клясової свідомости, нашої відданости марксизмові - ленінізмові".

Цей вислів Лін Пяо характеризує погляди китайських комуністів на майбутню війну, а на наш погляд він означає: якщо справді китайські комуністи в майбутній війні збираються діяти згідно з воєнною доктриною Мао, то це значить, що нічого, крім „атомової бомби духа", вони не можуть протиставити „імперіялістам".

Воєнна концепція Мао Тсе-тунґа в основному виглядає так:

На випадок атомової війни з СССР „імперіялісти" поведуть тяжку, виснажливу війну також на китайській території, але на Китай атомові бомби не спадуть, бо не має він великих промислових центрів, і масове атомове бомблення його теренів ніякої користи Заходові не дасть. Крім того західні капіталісти зроблять все можливе, щоб захопити китайський ринок для нової експлуатації.

Мао припускає, що противникові може вдатися частково і тимчасово окупувати Китай. На це китайський народ під проводом комуністичної партії відповість партизанською війною, яка триватиме доти, поки противник не виснажиться на фронтах війни з СССР. Головним своїм союзником у війні Мао вважає час і простори. Час — тому, що майбутня війна може тривати 20 - 30 років. Географічні простори дозволять китайським комуністам застосовувати тактику підступу та вимотування сил противника, якому до того ж прийдеться розтягнути свої сили на інших фронтах.

Розглядаючи воєнну теорію Мао, ми не бачимо в ній провідної ролі елементів воєнної науки чи воєнного мистецтва. Це скоріше намагання „войовничого" політикана розв'язати воєнні проблеми на свій лад, так само, як це колись робили Гітлер та Сталін. Складаючи ввесь тягар війни на плечі свого союзника, Мао цим самим виявляє себе як хитрий політик, а не воєнний теоретик або стратеґ. Правда, в історії воєн такі випадки бували, але то обумовлювалося бажанням зберігти свій нарід.

Як Мао розраховує зберігти свій народ, свідчить його заява, в якій дослівно сказано: на випадок, якщо в атомовій війні згине триста мільйонів китайців, ще триста лишиться в живих, і вони будуть в стані завдати „імперіялістам" останній й нищівний удар. Чим? — цікаво запитати — „атомовою бомбою духа"? Навряд, щоб у країні, яка втратить половину населення, лишився войовничий дух.

У Китаї ще з давніх часів воєнно - теоретична література відноситься до філософських творів „дзи", що означає своєрідну формулу титулування. Нам відомі такі китайські воєнні теоретики, філософи і стратеги, як Сунь-дзи, У-дзи, Цзен-дзи, Ляо-дзи та інші. Всі вони відіграли важливу ролю в історії розвитку воєнно - теоретичної думки Китаю. Мао серед них нема. Хібащо він сам собі припише таку саму ролю.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

М. Л-а

Де народився митр. Яхимович?

У книжці проф. С. Шаха „Львів — місто моєї молодости" є чимало згадок про великого митрополита і політично - громадського діяча Григорія Яхимовича. Між іншим проф. Шах зазначає, що місцем народження митрополита є підльвівське село Підберізці. Признаюся, що мене — уродженця цього села — ця справа заінтриґувала. З цієї книжки я вперше довідався що Підберізці видали таку велику й заслужену для нашої історії постать. Однак, проживавши в Підберізцях, ніколи я про те не чував. А чейже митрополит жив і діяв не так то дуже давно (1792-1863). Якщо б він справді походив з Підберізець, то старші люди, які ще пам'ятали панщизняні часи, оповідали б про такого великого земляка.

Тим то дані проф. Шаха відносно місця народження митрополита Яхимовича викликали у мене сумнів. Пояснював я собі так, що проф. Шах або інші біографи, на джерелах яких він спирався, помішали два підльвівські села з подібним звучанням: Підберізці і Підбірці. Для підтвердження своїх здогадів я став далі досліджувати цю справу. Але в матеріялах, які переглянув, або зовсім не подавалося місце народження митрополита Яхимовича, або подавилися Підберізці. Таке поважне джерело, як „Документа Понтіфікум Романорум" о. А. Великого (Рим, 1954), не подає місця його народження.

Розв'язку питання про місце народження митрополита Яхимовича принесла друга редакція біографічного нарису о. І. Назарка, вміщеного в книжці „Київські і галицькі митрополити", виданій 1962-го року оо. Василіянами в Торонто. Перша редакція такого нарису була вміщена в журналі „Світло" — в чч. за березень, квітень 1958 р. В першій редакції о. Назарко, йдучи за проф. Шахом, подав — як місце народження митрополита — Підберізці. Те саме зробив автор і в другій редакції, але вже з такою приміткою: „Одначе, в нас зродився сумнів, чи Яхимович не народився радше в селі Підбірці, бо оригінальна метрика, збережена у Ватиканському архіві, пише так: "Liber natorum parochiae Padboriensis habet..."

На мою думку, тут уже ні повинно бути сумніву. Метрика виразно говорить, що митрополит Яхимович народився в Підбірцях, а не в Підберізцях. Створений від назви „Підберізці" латинський прикметник (за польським терміном „Подберезьце") звучав би „Подберезіенсіс" або в крайньому випадку — „Подберіенсіс". Підбірці в польській термінології називалися „Подборце", звідси й латинський прикметник „Подборіенсіс".

Відшукавши метрику митрополита Яхимовича, о. Назарко міг подати в другій редакції дівоче прізвище матері митрополита. Звалася вона Марія Гарасевич (батько Іван Яхимович). У зв'язку з цим додам, що за моїх часів ні одного, ні другого прізвища в Підберізцях не було. Не пригадую собі, чи в моєму селі взагалі існували прізвища з суфіксом „-ич". Це був би ще один доказ, який промовляє за підборецьким походженням митрополита Яхимовича.

В цьому ж році сповнилося якраз сто років від дня смерти митрополита Яхимовича. Вшановуючи пам'ять Великого Земляка (Підберізці віддалені від Підборець на кілька кілометрів), хочу при цій

(Закінчення на стор. 3-ій)

Олекса Грищенко

МОЇ ЗУСТРІЧІ Й РОЗМОВИ
З ФРАНЦУЗЬКИМИ МИСТЦЯМИ

(XIX)

МАТТЕО ҐЕРНАНДЕЗ
(Matteo Hernandez — 1885-1949)

Знаменитого скульптора знав я упродовж довгих років у Парижі. Це завдяки йому критик Рене Жан став секретарем Ж. Ж. Керріґана, солідного американського мецената, який закупив у Ґернандеза низку великих скульптур. Це також завдяки Рене Жанові Керріґан придбав до своєї збірки цілу серію моїх акварель. Великий Париж обдаровує не раз несподіванками всякого роду.

Якось лежав я в ліжку, повернувшись від лікаря з болем зубів. Мешкав я тоді в ґотелі при вул. де ля Сорбон ч. 10. Раптом стук у двері: Рене Жан: „Мій друже, — приїхав до вас спеціяльно, — я б бажав, щоб ви показали свої царгородські акварелі, може й олії, американцеві Керріґанові. Конче, і то сьогодні по обіді". — „Та як, з таким болем зубів?" кажу. Але він милий, таки взявся мене переконувати, і якось заспокоїв мій біль.

Це було під неділю. В суботу закінчилася моя виставка марін у ґалерії Марольян Ван Леер при вул. де Сен ч. 37. „Як мені не мати ревматизму, — бідкався Ван Леер, — як у ґалереї 30 марін Грищенка?" Проте, збіг обставин склався якнайкраще. Хоч ґалереї в неділю були закриті і маршани десь під Парижем безтурботно смакували лянґусти, я вранці знайшов у ґалерії секретарку. З нею відшукав також картонну теку своїх акварель і приніс ще одну маріну.

В годині 2-ій точно на порозі ґалерії з'явився Керріґан, типовий американський меценат з Нью-Йорку. Рослий, широкий, задоволений, хоч я так і не знав, чим. З ним була його дружина-француженка, кокетливо одягнута, і мій Рене Жан, який ледь стримував усмішку передчасного тріюмфу.

Я спокійно розклав акварелі на підлозі, одну коло одної і Керріґан ходив обережно поміж ними. Нагинався і підбирав свій ансамбль. Перелічив і сказав дружині по-англійськи: „Тридцять. Тепер хай сам мистець підбере для мене ще з десять". Все це було дуже по-американському.

Завдання моє було не з легких. Узяв одну тут, другу там — десять найліпших. „Добре, чи маєте, може, яку олію?" — питав делікатно Рене Жана. Я показав одну доброго розміру тульонську маріну. — „О.К.!" — дав знак кивком голови Керріґан. Я подав ціни. Меценат і його секретар миттю зробили підрахунок. Витяг з кишені широких панталон добру пачку тисячних французьких банкнотів, відрахував належну мені суму і чемно передав у руки.

Все це залагоджено за годину. Я гарно віддячився симпатичній секретарці ґалерії. (Роками ми згадували ту пам'ятну неділю). А під вечір я біг щасливий на Монпарнас до панства Стоплер, на вул. Распей ч. 270. Витяг я свій жмут тисячок і помахав ними над головою перед моєю нареченою і Стоплерами. „Це все, — сказав я їм, — за 40 акварель і одну олію!" — „Як? Де? Кому?" — розпитували. І відтоді почалося наше спільне життя з Лілею де Мобеж, яку зустрів я в Стоплерів за тиждень до тієї мистецької події. А Керріґан пізніше докупив ще три мої акварелі.

Кілька днів пізніше сам Маттео потрапив мені на очі. Якраз розглядав щось у вітрині ґалерії Ван Леер, тієї щасливої для мене ґалерії. Повернувся широкими плечима, заговорив швидко з еспанським акцентом: „Ну, що ж, Грищенко, ви вдоволені?" Стояв, наче вріс у землю двома солідними ногами. Неголений, у чудному строї, з широким салямансьським капелюхом на солідній голові. — „Я бачив ваші царгородські акварелі, — говорив, — і попрохав Рене Жана, щоб показав їх моєму меценатові Керріґанові".

Ґернандез народився в Еспанії, в Бехар, недалеко від Салямапки. Син будівничого з граніту. Салямапка! Навкруги рівний степ, як оком сягнути. Збіжжя, лани, городи розгорнулися наче на столі. Ні горбка, ні долинки, хоч яких 900 метрів над рівнем моря. Несподіванки подивуґідної Еспанії! 14-літній Маттео студіює мистецтво в школі в Бехар і, маючи 17 років, творить уже для урядових будинків монументальні скульптури з дерева, а особливо граніту. Пізніше працює в Мадриді, але в 1913 році їде до Парижу. Тут, починаючи з 1918 р., виставляє скульптури своїх великих звірят у чорному граніті по сальонах.

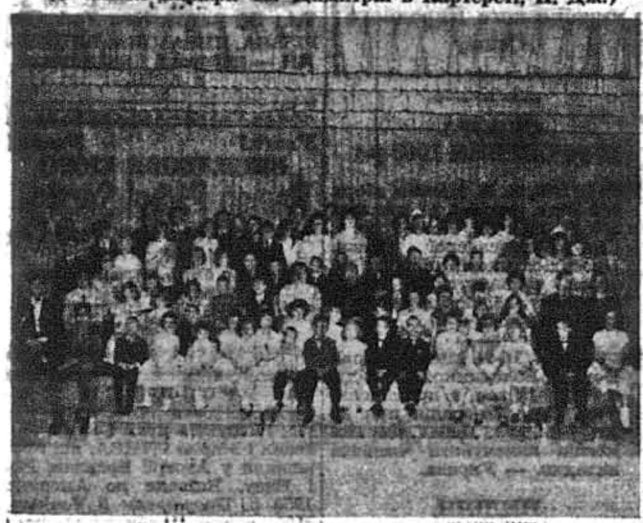
В 1927 р. еспанський уряд влаштував у Парижі, в Павільйон де Марсан, виставку шести великих скульптур звірят Ґернандеза, виконаних з діориту, порфіру, твердих і коштовних каменів. Тоді, пам'ятаю, Керріґан придбав з тієї виставки „Леопарда", що тепер знаходиться в Метрополітальному Музеї в Нью-Йорку, куди він потрапив після смерти Керріґана. Наші розшуки панства Керріґан не дали ніяких наслідків, — ні його, ні дружини, ні моїх численних акварель! Чував я, що меценат тримав мої акварелі у своєму перському сальоні і після смерти все перейшло на власність міста Нью-Йорк. Тепер стараюсь розшукати слід тих моїх творів, доручивши цю справу д-рові В. Гординському. Сорок найліпших акварель!

Трохи раніше еспанський уряд улаштував виставку Маттео в Мадриді. В 1937 р. на виставці европейського декоративного мистецтва еспанський скульптор мав великий успіх. Після цього прийшли нові виставки: Праґа, Варшава, Відень, Амстердам, Брюссель. Мистець дістає від французького уряду відзначення Почесного Леґіону, а державний Музей Модерного Мистецтва приміщує на долині музею його „Носорога".

Після перших матеріяльних успіхів Маттео придбав віллю в Медоні, недалеко від Парижу. Одружився з француженкою, дебелою, простого роду. В тій віллі спорудив справжній звіринець, куди звозив різних тварин. Раз він віз залізницею гадюк, — добра їжа для його пеліканів, — і вони порозлазилися по всьому вагоні, жахаючи пасажирів...

ДЕ ЗГОДА В СІМЕЙСТВІ...

(З життя парафії св. Димитрія в Картереті, Н. Дж.)

Учні Недільної Школи при Парафії української православної церкви св. Димитрія в Картерет, Н. Дж.

Парафія св. Димитрія в Картереті, Н. Дж., була заснована в 1910 р. українцями-емігрантами переважно з Добромильського та Сяніцького повітів. Церкву збудовано в 1911 р. Парохом її був пок. о. д-р Йосип Жук, але в вересні 1932 р. він став першим канонічним єпископом Української Православної Церкви в Америці, і на його пропозицію парафія вибрала своїм парохом о. Івана Гундяка, що й донині займає це становище. В той час громада мала лише церковцю і почала будувати резиденцію для священика, хоч була й обдовжена на 22 тисячі долярів. Згодом довг був зредукований, і в 1937 р. парафія купила недалеко від церкви площу приблизно на один акр величиною. На ній збудовано невеличку залю, яку названо Українським Павільйоном. Завдяки дружній співпраці проводу і парафіян господарство йшло добре навіть під час другої світової війни.

315 юнаків з парафії служили в армії, воєнній фльоті та авіяції Америки. З них 15 юнаків загинуло на полях боїв. Іменами поляглих на війні молодих парафіян названо в нашому невеличкому місті кілька вулиць, а в 1961 р. новозбудована школа дістала назву героя африканського фронту, Миколая Миня, відзначеного почесною конґресовою медалею. Так само його іменем у 1957 р. названо один пароплав, що курсує між Мангеттеном і Говернор Айлендом. Про свідомість і заінтересовання справами церковної громади може свідчити той факт, що, бувши на військовій службі, в умовинах щохвилинної смертельної небезпеки, ці юнаки склали біля 4 тисяч долярів на обновлення церкви, що була для них найдорожчим скарбом.

В 1955 р. громада спромоглась побудувати вже великий, модерний Український Святодмитріївський Громадський Осередок. Кошт будови й устаткування досягнув суми триста тисяч долярів. Дві третини цієї суми склали парафіяни, а з позики на суму сто тисяч долярів сьогодні, після 8 років, залишилося ще до сплати 29 тисяч долярів.

Крім того громада купила ще три доми. В одному з них є мешкання для помічного священика, якого парафія затруднює від 1959 р., а інші дають прибуток з оренди. В додатку до цього в 1961 р. громада набула ще півакра землі біля Осередку для паркування авт.

Цього року парафія перебудувала церкву назовні. Прибудовано три копули замість старої півготицької вежі і обкладено цеглою стіни назовні, а всередині розмальовується вся церква і ставиться повний іконостас. Кошти цього проєкту перевищують сто тисяч долярів, які знову ж на дві третини склали парафіяни й парафіяльні організації.

Та попри всі матеріяльні надбання є ще більші цінності — це наше молоде покоління, що при церкві виховується. Подана тут фотознімка представляє більшість учнів нашої Недільної Школи, в якій навчається 135 дітей віком від 4-го до 17-го року життя. Директором цієї школи є сотрудник о. Петро Мелех, він же й секретар 342 Відділу УНС, а адміністратором школи при 12-ох вчительках є Анна Трух.

Недільна школа була зорганізована ще в 1949 р. за ініціятивою й проводом покійної пані-матки Ірини Гундяк, що також була й секретаркою місцевого Відділу УНСоюзу. При школі є відділ українознавства, що його провадить о. П. Мелех. Не забувається й про українське мистецтво, як вишивання, розмальовування писанок, танці та різьба. Кожного року відбувається традиційна гостина св. Миколая, колядування, Спільне Свячене, День Матері, День Батька та Український День. При всіх додатніх сторонах життя парафії і її перспективах, школа українознавства є винятком і викликає багато турбот. Річ в тому, що серед парафіян молодого віку подружжя на 75% мішані. Тепер ішні учні школи це вже третє, а то й четверте покоління. В мішаних подружжях звичайно родинною мовою є мова англійська, але діти чи то через батька, чи матір знають, що вони походять з українського роду. Є у нашій школі й такі діти, яких тато й мама не-українського походження взагалі. Належать вони до нашої парафії лише завдяки мирному співжиттю її членів та добрій організації. Діти й їх порівняно молоді батьки не відчувають відчуження або якоїсь окремішности, бо навчання в Недільній Школі провадиться в англійській мові, а в церкві Служби Божі служиться в двох мовах. Можна мати на це різні погляди, але ми зберігаємо при українській парафії молоде покоління такими засобами, які єдино можливі.

Недільна Школа поділена на 8 кляс, а українська на чотири. Чотири шкільні кімнати приміщенні в Осередку, а 4 під церквою, де колишню залю свої ж майстри безплатно перебудували на 4 модерні кімнати.

З тієї дітвори маємо молодий нарибок членства в УНС. Одних вписали батьки, а то й дідусі чи бабуні, інших поступово вписуємо тепер. Імена деяких з-поміж них свідчать про неукраїнське походження їх батьків, і це є наочний доказ впливу нашої громади на оточення. Взагалі на дітвору звертаємо велику увагу, маючи на меті приєднати, коли не всіх, то більшість їх до нашої організації. Між іншим, наші найкращі учні Недільної Школи вивінувані — учень чоловічим Клюбом Св. Димитрія, а учениця Товариством Св. Анни — на один місяць українознавчих курсів на Союзівці. Цього року на цих курсах є Глоріян Трух і Я. Баран.

Про життя і успіхи громади подаються постійно відомості до американської преси — місцевої в Перт Амбої і деколи в Елізабеті. Членство парафії на 95%, включаючи нових емігрантів, є американськими громадянами, про що теж пильно старається провід громади. Самий наш парох підготовляв до іміграційного уряду возив і свідком був для 92 осіб, що стали громадянами. Через те й місцева і стейтова адміністрація не можуть не рахуватися з громадою, в якій є біля тисячі громадян, що можуть мати рішальний вплив на вислід кожних виборів у місті.

Спокійно та послідовно йдемо вперед, уповаючи на Божу поміч і згуртованість нашої громади, маючи на увазі усвідомлений обов'язок залишити по собі добру спадщину — згуртовану згодою й християнською любов'ю клітину українського життя. . .

Н. Н.

ТИХО НА ПАСІЦІ...

(Пам'яті професора Степана Килимника)

Стихло на пасіці, вечоріє, лише пташки скликуються на нічліг. Я взяв книжку професора Степана Килимника, хотів читати, але не міг, жаль стиснув моє серце. Не загостить вже до мене на пасіку проф. Килимник. Умер 10-го травня. Чотири роки ми переписувались, плянували. Професор конче хотів мою біографію помістити десь при вступі до книжки, бо я вислав йому вже $ 900. на видання його книжок. Я все відмовлявся, пищіть, кажу, про українську старовину, докінчуйте цикл книжок „Український Рік", ніхто не знає так писати, як ви. Влітї приїде до мене на пасіку, я Вам розповім про ціле моє господарство з українськими книжками та й за інші книгарні за 52 роки. Якщо буде Вам цікаве то собі запишите. Важне є Ваші книжки. Як ваші книжки вийдуть друком, Український Рік в 6-ьох томах, Українська Старовина в 12 томах, як ці книжки будуть перекладені на англійську і інші мови, то українська нація на цім багато скористає. Маємо маленький приклад із розвідки про українські писанки, яку написала по англійськи Славця Сурмач. За двадцять років по появі цієї брошурки „Юкрейнієн Істер Еґґс" в цілій Америці і Канаді писанки стали такі модні, що їх порівнюють із Санта Клосом. Як світ довідається про культуру, що витворив її український нарід, тоді направду оцінять українців, і для нас з цього буде користь моральна і матеріяльна.

Професор Килимник мусів бути дуже працьовитий, в його третім томі „Українського Року" є подані деякі праці, що були друковані від 1947 року. Є їх там аж 122. Я запізнався з професором 4 роки тому по появі першого тому „У. Р." Його писання дуже мені подобалися, все там виходить живе. Давні дівчата-хлопці в гаївках, веснянках, мавпи в лісах, русалки в лугах. Живе земля, живе вода, живе повітря, живуть покійники, живе небо - сонце.

Яку високу благородну культуру сотворив український народ. Може він і тому в неволі. Та це ще не загибель, і скоро прийшло б визволення, якби всі були свідомі своєї культури.

Професор Килимник посвятив своє життя на то, щоб показати світові українську благородну вдачу. Написав і видав цілий цикл книжок, які треба б перекласти на чужі мови. Кожда еміграція напевно має трудноші, але українська, здається, має найбільше. В нас письменник не лише має писати, але також мусить бути видавцем, коректором і продавцем. Останній лист від Професора був з 1-го травня, там він скаржився, що його машинка до писання попсувалася, а механік хотів 40 долярів за направу. Та чому я зараз не післав йому свою машинку? Може це, а може ще інші які прикрощі мав професор і його змучене й ослаблене серце вже більше не могло витримати. Воно спинилось під час праці, в трамваї, як їхав за ділом. — Людина ніколи не знає, що їй може статись. Бог має свої пляни.

На пасіці затихло, навіть пташенята якось сумно перекликуються. Спи, дорогий Професоре. Ні! Я не вірю, що чоловік спить по смерті. Це лиш змучене тіло спочиває, а душа чоловіка летить до Бога. Добрі люди що вірять в Бога, ніколи не зривають стичности з покійним. Вони його думками користуються, читанням скріплюють, й задумане діло докінчують.

М. Сурмач

ПС. Проф. Килимник написав 5 томів праці, що називається „Український Рік". Видано 4 томи. П'ятий вже в друкарні в рукописі. Чекає на видавця. Шостий том, маємо надію, скінчить дружина Професора Ляриса, що все співпрацювала з ним. Том 1-ий коштує $ 2, 2-ий $ 3, 3-ий $ 4. Том 4-ий — $ 2. Можна їх замовити в книгарнях, або впрост від пані Ляриси Килимник: 568 Dovercourt Rd., Toronto 4, Ont., Canada.

Короткі вістки

• У Фінляндії перебуває тепер з 4-денною офіційною візитою британський прем'єр Гаролд Мекміллен. Фінляндія — маленька дійсно невтральна держава, яка за своєю культурою і симпатіями належить до Заходу, але мусить рахуватись з Москвою. Мекміллен — це перший прем'єр західньої великодержави, що прибув туди після війни.

• До Шербурга у Франції прибув в минулий понеділок з дружиною і сином майором кол. президент Д. Д. Айзенгавер у зв'язку з роковинами висаду альянтських армій в Нормандії в червні 1944 року. Айзенгавер візьме участь у телевізійному фільмі, що його висвітлюватимуть 4 червня 1964 року, за два дні перед двадцятими роковинами історичного створення другого фронту в останній війні.

Концерт учнів проф. Зої Маркович у Філядельфії

Українська Музична Студія під проводом проф. Зої Маркович є показова музична школа, в програмі якої є вивчання стилів, характерів великих клясичних композиторів — Бах, Бетговен, Моцарт, Гайдн, Шуман, Брамс, Шуберт, Чайковський, Ґріґ, Шопен, Ліст і інші, — і паралельно вивчання визначних українських композиторів. Тому в цій студії вчаться талановиті діти. Проф. Зоя Маркович підходить до кожного учня індивідуально, розвиваючи в душі дитини любов до музики і шлях до концертової або педагогічної діяльности.

Важливим чинником до осягнення цього є те, що профес. Маркович вчить своїх учнів, включно з наймолодшими, грати в ансамблях на чотири руки і на два фортепіяни. На цьому концерті кожний учень, крім індивідуального виступу, брав обов'язково участь в ансамблях.

В суботу першого червня, у великій залі Українського Горожанського Клюбу на Френклін у Філядельфії відбувся черговий річний концерт учнів проф. Зої Маркович при численно заповненій залі. Програма концерту складалася з трьох відділів. В першому відділі виступали діти, що навчалися від трьох місяців до двох років.

Концерт започаткували сестри Марія і Христина Кушнір. Виконали бездоганно вальс Берба на чотири руки. Христина має п'ять років і грає лише три місяці. Своєю грою виявила великий хист. Другим був також дошкільник Юрко Пенсак, загравши Гайдна „Мінует" і Барвінського „Танок". Вчиться він один рік і проявив великі музичні здібності.

Лариса Корсунь виконала дуже добре Баха „Менует № 1" і Бетговена „Сонатіна", чим показала, що має непересічні музичні здібності, бо вчиться лише один рік. Марія Ратич, що вчиться три місяці, гарно і мелодійно відіграла Берга „Французьку пісню", що також свідчить про її музичні здібності. Дарія Войціх виконала Баха „Менует" № 7" і Шумана „Марш" дуже добре; має музичний хист і працьовита. Ірина Плахта бездоганно і мелодійно виконала Баха „Мюзет" і Чайковського „Італійську пісню". Марія Кушнір гарно заграла Баха „Мінует" і Чайковського „Марш". В першому відділі особливо відзначилася маленька талановита і працьовита Луїза Граур. Заграла Шуберта „Музикальний момент", та дует на два піяна Баха „Сициліяна". Теж добре грали Борис Полатайко і Олена Колибабюк.

В другому відділі Аліса Ференс та Христина Остапович, що вчаться лише по два роки, показали себе талановитими і працьовитими — перша заграла Кабалевського „Сумну історію" та Чайковського „Неаполітанську пісню", а друга Ґріґа „Вальс" і Шумана „Романс". Мають талант, музикальність і є працьовиті: Борис Скіра грав Баха „Мінует № 3" і Шумана „Дикий їздець"! Орест Швед — Бетговена „Еліза"; Володимир Лупань — Бетговена „Німецький танець № 1"; і Ігор Ченстух — дуже гарно заграв Моцарта „Турецький марш".

Леся Дуда грала добре Бетговена „Маленьке рондо". Також грав Юрко Дуда Ґріґа „Танок ельфів". Вони вдвох грали композицію на два піяна проф. Зої Маркович „Марш".

В третьому відділі грали талановиті й заавансовані учні. Програма складалася з тяжких концертових речей, що не соромляться грати знамениті піяністи. Христина Швед досконало заграла „Турецький марш" — Бетговен-Рубінштайна. Зоя Граур грала Бетговена „Місячну сонату"; складний і ніжний настрій цього твору передала вона як завершена артистка. Ореста Бабій блискуче виконала — Лістову „Рапсодію". Її характер, техніка вповні відповідають характерові цього твору, який вимагає сильної техніки. Зоя Граур і Ореста Бабій досконало виконали технічно тяжкий „Марш" оп. 99 Прокофієва. Блискуче був виконаний дует на два піяна Шуберта „Вальс нобель", перше піяно Мирослав Копитко, друге піяно проф. Зоя Маркович. Також заслуговує уваги дует „Народня пісня — ніч" аранж. проф. Зої Маркович, який гарно виконали Зіновія Ковальчин і Любов Капей. Треба зазначити, що кожний з учнів брав участь в одному або двох дуетах, але за браком місця не будемо їх вичисляти. Ліля Мельник гарно заграла „Менует" Падеревського, а Марта Стратієнко відіграла Шопена „Ноктюрн" оп. 9 № 2.

Вдячні батьки і учні нагородили проф. Зою Маркович квітами і бажали сил, здоров'я і витривалости до дальшої праці.

Л. Д.

Надія дідуся і бабусі

На фотознимці — 15-літній Роман Григорій Мерит, внук всч. о. Антоніна і Стефанії Уляницьких — син полковника Джеймса і Мирослави Меритів. Роман силою обставин перебуває переважно в американському оточенні, але тим не менше він з гордістю говорить про українство своєї матері та своїх українських дідуся і бабусю. Він є почесним студентом середньої школи оо. Августинів у Вашинґтоні. Перебуваючи принагідно у своїх дідуся й бабусі у Філядельфії, Роман вивчив у слові і письмі українську мову та радо нею користується. Недавно він, разом зі своїми батьками, відбув подорож по деяких країнах Европи.

Музичний рік кляси проф. О. Стратичука

В залі осередку СУМА ім. ген. хор. Т. Чупринки в Ню Йорку відбувся 15 червня річний музичний звіт з праці кляси проф. О. Стратичука (скрипка, акордеон) і танцювальної групи станиці молодшого юнацтва під керівництвом п. М. Ткачук. В першій частині програми виступало 20 дітей, і кожне виявило більшу чи меншу вправність і певний поступ у засвоєнні законів і техніки гри. Поступ особливо помітний, коли порівняти майбутніх скрипаків та боянистів — однорічників з тими, — що вчаться вже три роки: Р. Лихолат, С. Кріль, П. Кобилецький.

У другій частині виступали юні танцюристи. Трьома групами (разом понад 40 осіб) вони виконали кілька танців, з яких найцікавіший був „Козачок".

Хор молодшого юнацтва із оркестрою під керівництвом проф. Стратичука заспівав три українські пісні а всю програму завершила оркестра (скрипки, бояни, фортепіян), що виконала чудову композицію Олега Стратичука „Ягідки". Побудований на народній пісенній основі, з ясно висловленою провідною думкою, композиційно чіткий і завершений, цей невеликий розміром твір показав, що в особі проф. О. Стратичука, який прибув до ЗДА з Аргентини, українці в Америці придбали не лише вправного, музичного педагога, а й талановитого композитора.

Спека не відстрашила ні батьків ні юних сумівців: вечір-показ відбувся в переповненій залі. Замість обтирати чужі пороги — діти і розважились, і показали своє вміння, а батьки справді відпочили серцем.

Вміло керував програмою Вечора булавний Відділу Юнацтва — Григорій Цебрій.

Г. В.

ДЕ НАРОДИВСЯ МИТР. ЯХИМОВИЧ?

(Продовження із стор. 2-ої)

нагоді подати кілька відомостей з його життя.

Григорій Яхимович народився 16-го лютого 1792-го року. До гімназії ходив у Львові. Теологічні студії закінчив у Відні, одержавши ступінь доктора св. Теології. Свячення прийняв 26-го вересня 1816-го року в церкві св. Варвари у Відні. Святив його митрополит Михайло Левицький. Свячення прийняв ще перед докторатом. Склавши докторський іспит, був один рік сотрудником при парафії св. Варвари. В 1819-му році переїхав до Львова. Працював професором релігії і педагогіки при університеті, а також був його „ректором магніфікусом". Подібне становище, тобто становище ректора, займав і при грекокатолицькій духовній семінарії. За наукові заслуги одержав ще ступінь доктора філософії і вільних мистецтв. В 1841-му році був іменований єпископом - помічником митрополита Левицького. 1848-го року став єпископом перемиським. В 1860-му році вернувся знову до Львова, цим разом вже як митрополит.

Крім високого становища в церковній єрархії, Гр. Яхимович здобув найвище на той час становище в політично-суспільному відношенні. Він став головою створеної в 1848 році Головної Руської Ради. Історія національно - політичних змагань галицьких українців того часу — це рівночасно і один з розділів біографії митрополита Яхимовича. Помер митрополит Г. Яхимович 29-го квітня 1863-го року у Львові і там був похоронений на Городецькому цвинтарі. Коли цей цвинтар був закритий 1875-го року, тлінні останки митрополита Яхимовича, як також і інших українських достойників, перенесено 1880-го року на Личаківський цвинтар.

✝

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Всіми Бережанцями,
що дня 7-го серпня 1963 року
помер на 77-му році трудолюбивого життя,
прийнявши Найсвятіші Тайни

бл. п. ДМИТРО КІЗИМА

уроджений в Раю, коло Бережан.

ПАНАХИДА відправиться в п'ятницю, 9-го серпня 1963 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Haeberle-Barth, при 971 Clinton Ave., Irvington, N.J.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 10-го серпня 1963 року о год. 8:30 рано з того ж пох. заведення до укр. греко-кат. церкви св. Володимира Великого при Graer Ave. в Elizabeth, N. J., а відтак на цвинтар Evergreen в Hillside, N.J.

Горем прибиті:

дочки: ЕЛЕНА, СТЕЛЛА і ЙОСИПА з Родинами
братаниця: ТЕОДОЗІЯ ПРИШЛЯК з Родиною
братанок: МИКОЛА КІЗИМА з Родиною

Замість квітів на могилу
бл. п. СОФІЇ з Кархутів ХАРКІВСЬКОЇ
складають 20 дол.
на НТШ в Ню Йорку.
О. А. СЛИЖІ з дітьми і внуками

Зі спорту

„ЛЕВИ", ШИКАҐО — „ЛЬВІВ" КЛІВЛЕНД 8:1

Шикаґо, 21-го липня. — На кортах Гумбольдт Парку відбулися товариські тенісові змагання чоловічих дружин в складі по 6 змагунів. „Левів" репрезентували: М. Кулицький, Ю. Процик, В. Копач, О. Гладкий, Ю. Витанович і Р. Кутко під проводом ланкового Романа Костіва. В красках „Львова" змагалися: Ю. Попель, В. Лютий, Ю. Грабець, А. Попель, Р. Раковський і Ю. Кришталович, якими проводив ланковий Віктор Лютий.

Поодинокі висліди зустрічей:

„ЛЕВИ" — „ЛЬВІВ"

М. Кулицький — Ю. Попель 6:2, 6:1.

Ю. Процик — В. Лютий 6:4, 7:5.

В. Копач — Ю. Грабець 6:3, 6:4.

Орест Гладкий — А. Попель 4:6, 3:6.

Ю. Витанович — Р. Раковський 6:2, 6:0.

Р. Кутко — Ю. Кришталович 6:0, 6:4.

Подвійні гри:

В. Копач і М. Кулицький — Ю. Попель і Ю. Грабець 6:1, 6:4.

О. Гладкий і Ю. Процик — В. Лютий і А. Попель 6:3, 6:2.

Р. Кутко і Ю. Витанович — Ю. Кришталович і Р. Раковський 6:4, 6:3.

В загальному точкуванні „Леви" перемогли „Львів" у поодиноких грах рахунком 5:1 та в подвійних грах 3:0, що в сумі дало загальний вислід 8:1 в користь „Левів". Гостей клівлендського „Львова" вітали від господарів Володимир Голойда — цьогорічний голова Т-ва і мгр. Іван Красник, — відомий спортовий діяч в Европі і Америці, трикратний голова „Левів", Шикаґо.

Петро Головатий

ЛЕГКОАТЛЕТИ ЗДА ПЕРЕМОГЛИ ПОЛЯКІВ

Репрезентація ЗДА, яка не легкоатлетичні змагання з Москві, відбула 29-го липня понисалася як сподівались в репрезентантами Польщі. Кінцевий загальний вислід точкування 172:143 в користь ЗДА. Чоловіки здобули перемогу великою різницею точок 125:83, але американські жінки знову потерпіли поразку ,хоч і з меншим вислідом як у попередній зустрічі з польками, з рахунком 47:58. В цих міжнародних змаганнях занотовано один новий світовий рекорд. Його здобув американський атлет Джан Пеннел в стрибку з жердкою, осягаючи висоту 16 стіп та 8 і 3/4 цаля, всього на кілька міліметрів вище його попереднього рекордового осягу. Новий рекорд міряний точно в метрах виносить 5.10 метра, тоді, коли попередній осяг цього ж атлета виносив 5.098 метра. Наступні змагання американських атлетів відбудуться з репрезентантами Західньої Німеччини.

Українці в репрезентації Совєтського Союзу в атлетиці.

В легкоатлетичних змаганнях ЗДА — СССР, які відбулися перед двома тижнями в Москві, серед атлетів Совєтського Союзу було чимало українців. В десятизмагу чоловіків поруч переможця Кузнєцова виступав Анатолій Овсєєнко ,який зайняв друге місце серед чотирьох учасників змагу. Вадим Архипчук здобув друге місце в бігу на 400 м. після Віллямса із ЗДА. В стрибку з жердкою на третьому місці опинився Ігор Петренко після двох американців. Віктор Цибуленко заступав Совєтський Союз в меті ратищем, але зайняв останнє — четверте місце. Галина Костенко добилася в стрибку вгору лише третього місця. Леонід Борковський опинився на четвертому місці в стрибку вдовжінь. Вігун Вадим Архипчук брав також участь в гінцях 4×400 м. поруч Онисимона, Булишева і Свербетова.

В бігу навпростець на 3,000 виступав в красках ЗДА змагун з українським прізвищем Віктор Зволяк і зайняв четверте місце. **в. с.**

ПЛЯНИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЛІҐИ ФУТБОЛУ НА СХОДІ ЗДА

Після недавно відбутих річних зборів Американського Футбольного Союзу в Ню Йорку розпочали дві найвищі футбольні ліґи на Сході ЗДА переговори про об'єднання своїх найсильніших дружин в одну професійну ліґу. Дотеперішній хід переговорів між Німецько - Американським Футбольним Союзом та Американською Футбольною Ліґою виказують можливість започаткування нових спроб створення такої професійної ліґи на Сході щойно в осени 1964—1965. Німецько - Американський Футбольний Союз найбільше склонний започаткувати таку ліґу зложену з десяти дружин допущенням найкращих дружин автоматично, по три дружини з вершка показників обидвох ліґ, та переведенням розгривок за участь в цій спільній професійній лізі дальших чотирьох дружин поміж восьми дальшими дружинами, по чотири в обидвох ліґ, де вони зайняли від четтертого до сьомого лісця. Все це однак ще тільки має форму пропозицій, для узгіднення яких і їх здійснення ще далека дорога. **в. с.**

ВЕСТ ГЕМ ЮНАЙТЕД — ЧЕМПІОНОМ МФЛІҐИ

Вест Гем, Англія — Ґурнік, Польща 1:1, 1:0.

Ню Йорк, 4-го липня. — У міжгруповій серії змагань за чемпіонат Міжнародної Футбольної Ліґи 1963, мистець першої групи, Вест Гем Юнайтед, Англія, переміг мистця другої групи, польську дружину Ґурнік, 1:0 (1:0), кваліфікуючися до фінальних змагань за Американську Чашу проти Дуклі,Чехословаччина. Перші змагання групових чемпіонів покінчилися нерішеним вислідом 1:1.

Недільні змагання на стадіоні Рандалс Айленд позначалися нервозною, але „фер" грою обох дружин. Одинокі і рішальні ворота для англійців здобув правий лучник Джиф Гирст на 17-ій хвилині гри. Місцевий суддя МекЛін не признав двох воріт, здобутих поляками (офсайд). Розлючені симпатики Ґурніка вбігли на грище та потурбували п. МекЛіна, спричиняючи півгодинне перервання змагань. П. МекЛін не міг дальше суддювати і його заступив один з лінійних суддів. Змаганням приглядалося понад 9,000 глядачів.

СПОРТ В ДІТРОЙТІ

ШАХИ:

Укр. Шах Клюб — УСТ „Черник" 6 — Росл Овк Чесс Кл. 1

Г. Малиновський	0	—	Т. Еліс	1
Р. Лазарчук	1	—	С. Войцік	0
С. Антоняк	1	—	В. Брозамл	0
В. Площанський	1	—	Ф. Розетт	0
Інж. А. Ген	1	—	Р. Покой	0
Л. Мазяк	1	—	А. Пламлі	1
Д-р М. Цап	1	—	Ц. Бучак	0
	6	:		1

Гра на першій дошчі рівнорядна зі змінним щастям, кінцева помилка рішила про вислід. Гра тривала довго і мала цікаві моменти. Т. Еліс, — це молоденький і надійний учень - шахіст.

Інші наші шахісти виказали добру форму, певність себе і видержливість. Укр. Шах. Клюб являється одним з кращих в Дітройті і певно займе добре місце в показнику, в слідуючому сезоні восени, коли буде змагатися з іншими шах. клюбами Дітройту.

Змагання відбулися в неділю 17-го березня в приміщенні Спорт. Дому УСТ „Черник", при численній участі глядачів. Шаховий спорт збуджує щораз більше зацікавлення в нашій громаді.

Внутрішній Шаховий Турнір

почався 19-го січня з участю 15-ти шахістів і проходить успішно. Дотепер розіграно більше як сто партій.

У точкуванні провадять:

Г. Малиновський 15:1 т.
інж. Б. Андрущків 12:4 т.
д-р М. Цап і В. Площанський 10:5 т.

Шаховий Гурток при Укр. Вищій Школі

Внутр. Шах Турнір зачався в мин місяці (лютий 1963). Дотепер провадять:

П. Гищак 9 т.
Я. Площанський 6 т.

Я. Зубаль

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 10-го СЕРПНЯ 1963 р.:

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори 204 Відд. о год. 6:30 веч. при 206 E. 11th St., New York, в залі православної церкви. Проситься членів прибути на збори, вирівняти залеглі вкладки і відібрати дивіденди. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори В-ва св. Володимира 130 Відд. о год. 8-ій веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Іст 7-ма вул. Перед зборами можна вплачувати членські вкладки. — Управа.

НЕДІЛЯ, 11-го СЕРПНЯ 1963 р.:

КЛІФТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Українська Січ, 182 Відд., о год. 2-ій по пол., в залі Укр. Православної Церкви при 45-47 Говп Аве., Пассейк, Н. Дж. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. В-во св. І. Хрестителя, 76 Відд. повідомляє, що побір місячних вкладок від 12-ої год. вполудне в Укр. Централі при 180 Віллям вул. Проситься вирівняти свої членські вкладки та забрати свої дивіденди. — В. Салабун, секр.

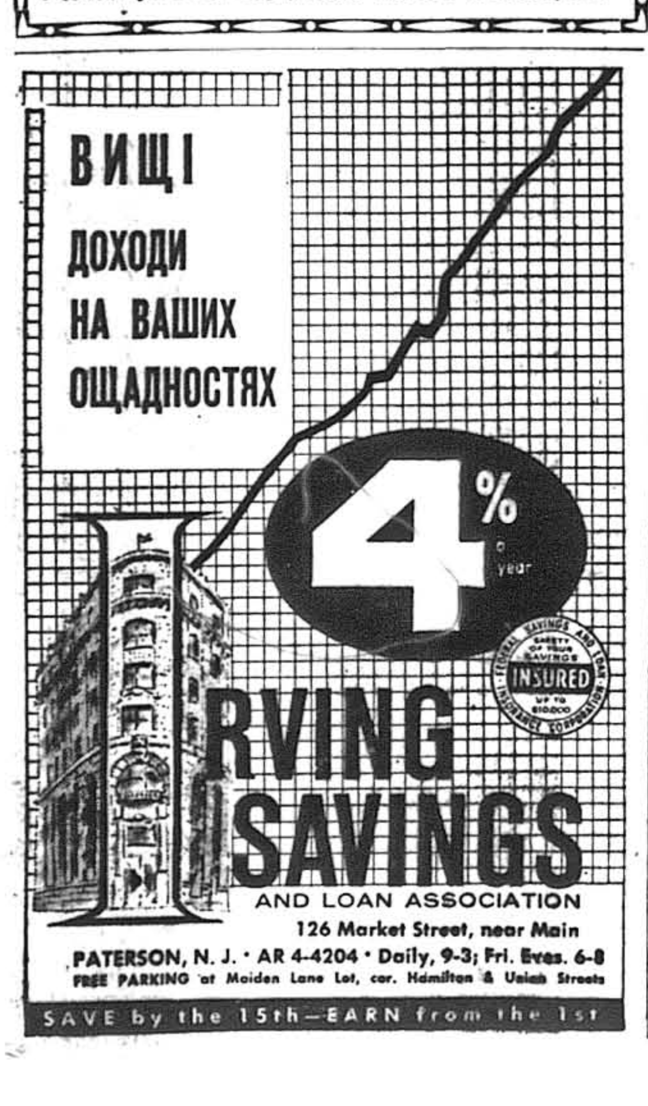
Житьове забезпечення це також ощадність. В потребі одержите позику на свою грамоту. Забезпечіться в Українському Народному Союзі.

Короткі вістки

● **У Франції** раптово зростає внутрішня торгівля — на кредит. Не тільки доми і все їх внутрішнє влаштування та фармерські машини купується на кредит, але й одяги, телевізори й фотоапарати та всі речі щоденної потреби купується тепер на сплати. У 1962 році внутрішньо-торговельний рух на місячні сплати був п'ятикратно більший, як у 1955 році.

● **В Індії** індійські, американські та британські старшини почали обмірковувати плян, як переводити від осени цього року вишколювання індійських летунів, в рямцях якого мають відбуватися спільні летунські покази.

● **У Сирії** поширено кабінет міністрів з 10-х на 17 під проводом того самого прем'єра Саляга Вітара, який є ще міністром культури й інформації. „Сильним мужем" Сирії є голова Революційної Ради і шеф армії ген. Амін ель-Гафез, який зрікся добровільно портфелів віцепрем'єра, військових і внутрішніх справ. Новий уряд має нібн перевести консолідацію і стабілізацію відносин, розхитаних непевністю щодо злуки з Об'єднаною Арабською Республікою. Сирійський уряд офіційно закинув президентові тієї Республіки Ґамаль Абдель Насерові, що це він загирив угоду з 17 квітня ц.р. про унію Об'єднаної Арабської Республіки, Сирії і Іраку, бо не захотів признати принцип рівности тих держав, а змагав до верховодництва над ними.

ТАРЗАН, ч. 5083. В країні арабів.

...Пройшли дні і Тарзан, Джек Келлі і новоприбулий П'єр Блянк, ще маршували джунглями.

Вкінці вони дійшли до широкої відкритої країни. — Будьте обережні тепер, бо ми дійшли до території арабів

Саме в пору була ця перестрога..., бо за ними вже слідкували жорстокі і похмурі очі!